

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ETİK DEĞERLERE YATKINLIK DÜZEYLERİ (KOCAELİ MYO ÖRNEĞİ)

Dr. Burcu ÜZÜM¹
Yrd.Doç.Dr. Serpil ÖZKURT SİVRİKAYA²

Özet

Bu çalışmanın amacı meslek yüksekokulu öğrencilerinin etik değerlere yatkınlık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir. Bu amaç doğrultusunda hipotezler oluşturulmuş; etik değerlere yatkınlık ölçeği kullanılmıştır. Kullanılan ölçek Kaya (2015) tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilmiş olup, 16 maddeden oluşmaktadır. Yapılan güvenirlik analiz sonucunda, ölçeğin güvenirliği 0,890 olarak bulunmuştur. Araştırma, Kocaeli Meslek Yüksekokulu öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Örneklem 464 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Analizlerde SPSS21 programı kullanılmıştır. Araştırma amacına uygun olarak hazırlanan alt problemlere ilişkin analizler yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde kullanılan anlamlılık düzeyi 0,5 olarak kabul edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılımı olduğu görülmüş olup, t-testi ve tek yönlü anova testi yapılmıştır. Araştırmada; cinsiyet, ailenin gelir durumu, ebeveynlerinin eğitim düzeyleri ve ikamet durumu gibi demografik değişkenler ile etik değerlere yatkınlık düzeyleri analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda cinsiyet, annenin eğitim düzeyi ile etik değerlere yatkınlık düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Cinsiyet ile etik değerler arasındaki ilişkinin kız öğrencilerin lehine olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Etik, Etik Değerler, Demografik Değişkenler

INCLINATION OF ETHICAL VALUES OF VOCATIONAL STUDENTS (KOCAELİ VOCATIONAL SCHOOL SAMPLE)**Abstract**

The aim of this study is to determine whether vocational school students are predisposed to ethical values. For this purpose hypotheses have been formed; the propensity scale was used for ethical values. The scale used is developed by Kaya (2015) with expert opinion and consists of 16 items. As a result of the reliability analysis, the reliability of the scale was found to be 0.890. The research was conducted on Kocaeli Vocational School students. The sample consists of 464 students. Simple random sampling method was used in the research. The SPSS21 program was used in the analyzes. Analyzes were made on the sub-problems. The level of significance used in the statistical analyzes was as 0.5. As a result of the analysis, it was found that the data were distributed normally and t-test and one-way anova were performed. In this research, demographic variables such as gender, income level of the parents, education levels of their parents and residence status, and the inclination to ethical values were analyzed. As a result of the analyzes made, there was a statistically significant relationship between gender, education level of mother and ethic values and level of susceptibility. it was found that the relationship between gender and ethical values was favored by female students.

Keywords: Ethic, Ethical Values, Demographic Variables.

Özgün Araştırma / Original Article

¹ Sorumlu yazar/Corresponding Author, Kocaeli Üniversitesi, Türkiye, burcugokay@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-8675-8952.

² Kocaeli Üniversitesi, Türkiye, s_sivrikaya@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0003-0352-243X.

GİRİŞ

İş hayatında; bireyler için, çalıştıkları kurumda güvenli ve huzurlu bir çalışma havasının yaratılması önem taşımaktadır. İstenilen çalışma ortamının yaratılabilmesi için; adam kayırma, taciz, mobbing, iletişim, adalet, liyakat vb. gibi konularda duyarlılık gösterilmesine ihtiyaç vardır. Bu konular işletmede çalışan personeli yakından ilgilendirmektedir. Ayrıca sözü edilen kavramlar, etik ilke ve uygulamaları şeklinde de ifade edilebilmektedir (Pelit ve Aslantürk, 2011: 169). Meslek yüksekokulları kısa bir süre içerisinde öğrencileri ara eleman yetiştirip, iş hayatına kazandıran kurumlardır. Bu açıdan öğrencilerin etik değerlere olan tutumlarının ölçülmesi hem toplum hayatı hem ileride atılacakları iş hayatı için önem taşımaktadır.

1. Etik Tanımı ve İlişkili Olduğu Kavramlar

Etik kelimesi “etik” kavramının “töre bilimi” anlamını içerdiği Yunanca “*ethos-ethikos*” kelimesinden türetilmiştir. Yunanca bu kelime “ahlak sistemi, ilke, insan davranışı, gelenek” anlamlarına da gelmektedir (Aktaş, 2014: 23). Dilimize Fransızca “*Éthique*” kelimesinden aktarılan etik, “çeşitli meslek kolları arasında tarafların uyması veya kaçınması gereken davranışlar bütünü” şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2017). “Ahlak sözcüğü Latince *mos*, Arapca *hulk* sözcüğünden gelmekte ve görenek, alışkanlık, iyi davranış anlamında kullanılmaktadır” (Yaman vd, 2009: 93). Yanlış ve doğruyu birbirinden ayırabilme yetisini inceleyen ahlak terimi, etiğin inceleme konusudur (Tutar, 2013: 193).

Etik, insanların kişisel tercihleri doğrultusunda yaptıkları seçimleri, törelere uygun ahlaki davranışları ve dünya görüşleri ile yakından ilişkili bir kavramdır (Conaway ve Fernandez 2000; Akatay vd, 2016: 485). “Etik ile ahlak arasındaki ilişkiden söz ederken, her şeyden önce şunu belirtmek gerekir ki, etik ahlak ile özdeş değildir” (Tutar, 2013: 193). Etik, iyi ve doğrunun, kötü ve yanlışın ne olduğunu incelerken, bireyin hayatında neyi amaç edindiği, ahlaklı bir yaşam tarzının hangi öğeleri kapsadığı gibi konular üzerinde çalışmalar yapan bir felsefe dalı olarak tanımlanmaktadır. Başka bir deyişle; etik davranışlar üzerinde “doğru ve yanlış”ı irdeleyen bir felsefe; ahlak ise davranışları gözle görülebilir bir şekilde inceleyen etiğin alt dalıdır (Aktaş, 2014: 31).

“Etik bir eylemi ahlaki açıdan iyi eylem yapan etiksel durumu sorgular, ödev, yükümlülük, iyi gibi kavramları irdeler diğer yandan bireysel, toplumsal ve iş yaşamının temelini oluşturan değer, norm ve kuralları araştırır” (Tutar, 2013: 193). Etik birey ile ilgili bir kavramdır (Demirci ve Gümüştekin, 2009: 67). Etik, yanlış ve doğruyu birbirinden ayırmakta, bireyin yapması gerekenler ve yapmaması gerekenleri ortaya koymaktadır (Aykanat ve Yıldırım, 2012; akt. Büyükyılmaz ve Alper Ay, 2017: 211). Bir eylemin ahlaki olarak değerlendirilebilmesi için onun bilinçli olarak istenmesi ve özgür bir biçimde gerçekleştirilebilmesinin zorunlu olduğu açıktır (Arslan, 2011: 139). Kısaca özgürlük olmadan ahlaktan bahsedemeyiz.

Her topluma özgü bir ahlak görüşü vardır ve bu toplum tarafından kabul gören ahlaki kuralların tümü toplumsal ahlaki oluşturmaktadır. Toplumların hepsinde kabul gören ahlaki görüşlerde evrensel ahlak olarak isimlendirilebilir. Örnek olarak, hırsızlık, başkasının canına, malına kasten zarar verme, taciz, yalan gibi davranışlar dünyadaki her birey ve toplum tarafından ahlaktan yoksun davranışlar olarak kabul edilmektedir (Aktaş, 2014: 23).

Toplumların, teknolojik, gelişmişlik, ekonomik, dini inanışlar düzeyine bağlı olarak ülkeler arasında etik görüşler oluşur ve o toplumun kültüründe bu görüşler herkes tarafından kabul edilir. Bu açıdan etik ve ahlak kavramları, zaman içerisinde değişebilen fakat her zaman var olabilen bir öğedir (Mahmutoğlu, 2009: 225). Bu açıdan eğitim, aile gibi faktörler etik yargıların değişiminde rol oynamaktadır.

Etik toplum hayatını düzenleyen bir kilit görevi görmektedir. Bu açıdan etik kavramını ele alan araştırmalar kurumsal sosyal sorumluluk, iletişim-medya, adalet, liderlik, güven, personel

güçlendirme, whistleblowing gibi (Bellaby, 2018; Akıncı Vural ve Coşkun, 2011; Erdoğan, 2006; Arslantaş ve Dursun, 2008) çok çeşitlilik göstermektedir.

Araştırmanın odak noktası ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; demografik değişkenlerle etik kavramına ilişkin elde edilen sonuçlar şu şekildedir; etik ile ilgili yapılmış çalışmalarda (Dawson, 1997; Fritzche, 1997) bazı demografik özelliklerin bireylerin etik davranışlarını etkilediği saptanmışken bazı çalışmalarda (Munhall, 1980) etik ile demografik değişkenler arasında istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı görülmektedir (akt. Özyer ve Azizoğlu, 2010: 60).

Cohen ve arkadaşlarının (1998) çalışmasında ise; cinsiyet ile etik karar alma becerisi arasında anlamlı bir ilişki olduğu, bu ilişkinin kadınlar lehine ve erkeklere göre kadınların etik konularda çok daha duyarlılık gösterdiği bulgulanmıştır (akt. Özyer ve Azizoğlu, 2010: 66).

Daştan vd. (2015: 85)'nin çalışmalarında, kız öğrencilerin etik davranışlarda bulunmaya daha fazla yatkınlık gösterdiğini tespit etmişler ve cinsiyet ile etik kararlar arasında anlamlı bir ilişki bulmuşlardır. Yıldırım ve Uğuz (2012: 185) ise benzer bir sonuç bularak cinsiyet ile etik algısı arasında bir ilişkinin varlığını tespit etmişlerdir.

Gülmez vd. (2016: 112), çalışmalarında öğrencilerin etik duyarlılığa bakış açılarının buldukları sınıflara göre kıyaslandığında lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan 3. ve 4. Sınıf öğrencilerinin 1. ve 2. sınıf öğrencilerine göre daha duyarlı olduklarını görmüşlerdir.

Özyer ve Azizoğlu (2010: 72-76); araştırmalarında yaş, eğitim ile etik tutum arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı görmüşler, babanın eğitim durumu ile etik tutum arasında bir ilişki bulamazken, annenin eğitim durumu ile öğrencilerin etik tutumları arasında anlamlı ilişkiler tespit etmişlerdir. Bu ilişkiler annenin eğitim seviyesi ilköğretim-öncesi olanlar ve annenin eğitim durumu üniversite seviyesinde olanlar ile annenin eğitim seviyesi lise olanlar ve annenin eğitim durumu üniversite seviyesinde olan öğrenciler arasında anlamlılık kazanmaktadır. Gelir ve kişinin yetiştiği yer ile etik tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptayamamışlardır.

Yücenurşen vd. (2017: 104), cinsiyet ve etik davranışlar arasında anlamlı farklılar bulmuşlar ve bayanların erkeklere göre etik davranışlar sergilemeye daha yatkın olduklarını belirtmişlerdir.

Güney (2018: 305-307), etik ile ilgili olarak öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada; katılımcıların cinsiyete göre dürüstlük ilkesi, gizlilik ilkesi ve mesleki davranış ilkesi algıları farklılık gösterdiğini, tarafsızlık ilkesi ve mesleki yeterlilik ve özen ilkesi algısının cinsiyete göre farklılık göstermediğini bulgulanmıştır. cinsiyet ile dürüstlük ilkesi, gizlilik ilkesi ve mesleki davranış ilkesi algı farklılıklarında kadınların algı ortalamalarının erkeklerden daha yüksek olduğunu belirtmiştir.

Sakarya ve Kara (2010) yaptıkları çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının etik algılarının cinsiyete göre farklılık gösterdiğini, eğitim ve gelir düzeyine göre herhangi bir farklılık bulunmadığı tespit etmişlerdir (akt. Uyar vd., 2015: 240).

Kız öğrencilerle erkek öğrenciler karşılaştırıldığında; erkek öğrencilerin etik algılarının kız öğrencilere göre daha düşük olduğu, gelir düzeyinin öğrencilerin etik algı düzeylerine etkisi olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin ikamet ettikleri yer ile etik algıları arasında bir ilişki olmadığı, annenin eğitim durumu ile öğrencilerin etik algısı arasındaki ilişkiye etki ettiği bulgulanmıştır. Ancak babanın eğitim durumu ile öğrencilerin etik algıları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı saptanmıştır. (Alkan, 2015: 119-121).

2.Araştırmanın Yöntemi

2.1.Araştırmanın Amacı

Bu araştırma meslek yüksekokulu öğrencilerinin etik değerlere ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda alt problemlere ilişkin oluşturulan sorular şu şekildedir:

Öğrencilerin cinsiyeti etik değerlere ilişkin tutum üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılık yaratmakta mıdır?

Öğrencilerin aile geliri etik değerlere ilişkin tutum üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılık yaratmakta mıdır?

Öğrencilerin anne eğitim düzeyi etik değerlere ilişkin tutum üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılık yaratmakta mıdır?

Öğrencilerin baba eğitim düzeyi etik değerlere ilişkin tutum üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılık yaratmakta mıdır?

Öğrencilerin ikametgah durumu etik değerlere ilişkin tutum üzerinde anlamlı düzeyde bir farklılık yaratmakta mıdır?

Araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan sorular araştırmanın temelinde yer alan nesne, kişi ya da durumun mevcut halini ortaya çıkarmaktadır. Bu şekilde yapılan araştırmalar tanımlayıcı araştırmalar olarak ifade edilmektedir.

2.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Kocaeli Meslek Yüksekokulu öğrencileri oluşturmaktadır. 2017-2018 güz döneminde eğitim-öğretime devam eden öğrenci sayısı 1400'dür. Araştırmada basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmış olup, yapılan anket çalışmasına meslek yüksek meslek yüksekokulu öğrencilerinden 464'ü katılmıştır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmada öğrencilerin etik değerlere ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla "etik değerlere yatkınlık ölçeği" kullanılmış ve öğrencilere ait kişisel bilgiler edinmek amacıyla demografik sorular sorulmuştur. Anket çalışması, yüz yüze yöntemi ile uygulanmıştır.

Etik değerlere yatkınlık ölçeği; ilgili ölçek Kaya (2015: 968) tarafından uzman görüşü alınarak geliştirilmiş olup, ölçeğin Cronbach's Alpha değerinin 0.90 olduğu görülmektedir (Kaya, 2015: 971). Ölçek 16 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek maddeleri 1 ile 5 arası en düşükten en yükseğe göre puanlandırılmış, "1 tamamen katılmıyorum", "2 katılmıyorum", "3 kararsızım", "4 katılıyorum" ve "5 tamamen katılıyorum" şeklinde oluşturulmuş ve 5'li Likert tipinde hazırlanmıştır.

Kişisel bilgi formu; katılımcıların kişisel bilgilerine ait cinsiyet, gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve ikametgah durumları demografik değişkenlere ait sorular şekilde düzenlenmiştir.

2.4.Verilerin Çözümlemesi

Analizlerde SPSS21 programı kullanılmıştır. Araştırma amacına uygun olarak hazırlanan alt problemlere ilişkin analizler yapılmıştır. İstatistiksel analizlerde kullanılan anlamlılık düzeyi 0,5 olarak kabul edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda verilerin normal dağılmış olduğu görülmüş olup, t-testi ve tek yönlü Anova testi yapılmıştır. Tabachnick ve Fidell (2013), skewness ve kurtosis, mutlak değerinin 3'den büyük olmaması gerektiğini ileri sürmektedir (akt.Aminu ve Shariff, 2014: 127). Bu ifade göz önüne alındığında çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2.0 aralığında olduğu sürece bu veri

setinin normal olarak dağıldığı söylenebilmektedir. Yapılan analizler sonucunda veriler normal dağılım göstermiştir. Bu doğrultuda t-testi ve Anova testi yapılmıştır.

Yapılan güvenilirlik analiz sonucunda, ölçeğin güvenilirliği 0,890 olarak bulunmuştur. Açıklanan varyans oranı 58,046'dır. KMO ve Barlett testi sonucu KMO değeri 0,914 sig. 0,000 olarak tespit edilmiştir.

3.Bulgular

Araştırmanın amacına uygun olarak türetilen problemlere ilişkin olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular şu şekilde sunulmuştur:

3.1.Demografik Değişkenlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin kişisel bilgilerine ait cinsiyet, gelir, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi ve ikametgah durumları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Demografik değişkenler

Cinsiyet	n	%	Baba eğitim düzeyi	n	%
Erkek	205	44,2	İlköğretim	295	63,6
Kadın	259	55,8	Lise	137	29,5
Toplam	464	100	Önlisans	10	2,2
Gelir	n	%	Lisans	16	3,4
1.499 TL den az	91	19,6	Lisansüstü	6	1,3
1.500-2.999 TL	227	49,9	Toplam	464	100
3.000-4.499 TL	102	22,0	İkametgah durumu	n	%
4.500-5.999 TL	14	3,0	Aile yanında	290	62,5
6.000-7.499 TL	7	3,7	Yurttan	96	20,7
7.500-8.999 TL	4	0,9	Öğrenci evinde	66	14,2
9.000 TL ve üzeri	9	1,9	Akraba yanında	12	2,6
Toplam	464	100	Toplam	464	100
Anne eğitim düzeyi	n	%			
İlköğretim	367	79,1			
Lise	85	18,3			
Önlisans	6	1,3			
Lisans	4	0,9			
Lisansüstü	2	0,4			
Toplam	464	100			

Tablo 1'de görüldüğü üzere, örneklem içerisinde yer alan katılımcıların % 55,8'inin kız (kadın) öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin gelir düzeylerinin % 49,9'unun 1500-2999 TL

aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların anne eğitim düzeyi incelendiğinde % 79,1'inin ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyi incelendiğinde ise % 63,6'sının ilköğretim mezunu olduğu görülmektedir. Örneklem grubundaki öğrencilerin % 62,5'inin aile yanında ikamet etmektedir.

3.2.Cinsiyet ile Etik Değerlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin cinsiyetlerinin etik değerlere yatkınlık düzeylerini farklılaştırıp farklılaştrmadığı alt problemi için yapılan analiz sonuçları tablolaştırılarak gösterilmiştir:

Tablo 2: Öğrencilerin cinsiyetleri ile etik değerleri arasındaki ilişki

		Levene testi varyansların eşitliği				
Cinsiyet	X	F	Sig	t	df	P(2-tailed)
Erkek	59,62	5,839	0,016	2,290	462	0,022
Kadın	61,25			2,239	392,084	0,026

Tablo 2'de sonuçları gösterilen t-testine göre varyansların eşit olarak dağıldığı görülmektedir. Cinsiyet ile etik değerler arasında istatistiksel olarak anlamlılık olduğu tespit edilmiştir. Aritmetik ortalamalar karşılaştırıldığında cinsiyet ile etik değerler arasındaki ilişki kız öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir.

3.3.Ailenin Gelir Durumu ile Etik Değerlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ailelerinin gelir durumunun etik değerlere yatkınlık düzeylerini farklılaştırıp farklılaştrmadığı alt problemi için yapılan analiz sonuçları tablo şeklinde gösterilmiştir:

Tablo 3: Ailenin gelir durumu ile etik değerler arasındaki ilişkinin analizi

	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Değişken	X
Gruplararası	459,271	6	76,545	1,307	0,253	1499 TL den az	60,75
	Gruplar içi	26772,106	457			58,582	1500-2999 TL
3000-4499 TL				60,76			
4500-5999 TL				60,64			
6000-7499 TL				60,29			
7500-8999 TL				62,00			
Toplam	27231,377	463			9000 TL üzeri	53,55	

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin etik değerleri ile aile gelir düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

3.4.Annenin Eğitim Durumu ile Etik Değerlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin anne eğitim durumunun etik değerlere yatkınlık düzeylerini farklılaştırıp farklılaştrmadığı alt problemi için yapılan analiz sonuçları tablo şeklinde gösterilmiştir:

Tablo 4: Annenin eğitim durumu ile etik değerler arasındaki ilişkinin analizi

	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Değişken	X
Gruplararası	650,237	4	162,559	2,807	0,025	İlköğretim	60,98
Gruplar içi	26581,140	459	57,911			Lise	58,80
						Önlisans	63,83
						Lisans	53,25
Toplam	27231,377	463				Lisansüstü	56,00

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin etik değerleri ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Buna göre etik değerler algısına ait farkın hangi gruplar arasında oluştuğunu bulmak için yapılan Tukey testinin sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Annenin eğitim durumu ile etik değerler arasındaki ilişkinin analizi

		Ort.Farkı	*p=<0,05	Std.Hata	
Anne eğitim durumu	İlköğretim $\bar{X}=62,10$	Lise	-1,57*	0,04	0,79
		Önlisans	-0,00	0,99	2,46
		Lisans	-0,31	0,87	1,96
		Lisansüstü	0,49	0,87	3,16
	Lise $\bar{X}=59,60$	İlköğretim	1,57*	0,04	0,79
		Önlisans	1,58	0,53	2,51
		Lisans	1,25	0,53	2,02
		Lisansüstü	2,06	0,51	3,19
	Önlisans $\bar{X}=64,16$	İlköğretim	0,00	0,99	2,46
		Lise	-1,56	0,53	2,51
		Lisans	-0,31	0,92	3,09
		Lisansüstü	0,50	0,90	3,95
	Lisans $\bar{X}=54,25$	İlköğretim	0,31	0,87	1,96
		Lise	-1,25	0,53	2,02
		Önlisans	0,31	0,92	3,09
		Lisansüstü	0,81	0,82	3,67
	İlköğretim	-0,49	0,87	3,16	

Lisansüstü $\bar{X}=53,00$	Lise	-2,06	0,51	3,19
	Önlisans	-0,50	0,90	3,95
	Lisans	-0,81	0,82	3,67

Yapılan Tukey testi sonuçlarına göre annenin eğitim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin etik değerler algılarının, annenin eğitim düzeyi lise olan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmektedir.

3.5.Babanın Eğitim Durumu ile Etik Değerlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin baba eğitim durumunun etik değerlere yakınlık düzeylerini farklılaştırıp farklılaştırmadığı alt problemi için yapılan analiz sonuçları tablolaştırılarak gösterilmiştir:

Tablo 6: Öğrencilerin baba eğitim düzeyi ile etik değerleri arasındaki ilişki

	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Değişken	X
Gruplararası Gruplar içi	240,862	4	60,215	1,024	0,394	İlköğretim	61,00
	26990,515	459	58,803			Lise	59,43
						Önlisans	61,00
						Lisans	60,68
Toplam	27231,377	463				Lisansüstü	61,50

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin etik değerleri ile baba eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

3.6.Öğrencilerin İkametgah Durumu ile Etik Değerlere İlişkin Bulgular

Öğrencilerin ikamet durumunun etik değerlere yakınlık düzeylerini farklılaştırıp farklılaştırmadığı alt problemi için yapılan analiz sonuçları tablolaştırılarak gösterilmiştir:

Tablo 7: Öğrencilerin ikametgah durumları ile etik değerleri arasındaki ilişki

	Karelerin Toplamı	Sd	Karelerin Ortalaması	F	P	Değişken	X
Gruplararası Gruplar içi	93,139	3	31,046	0,526	0,664	Aile yanı	60,23
	27138,238	460	58,996			Yurтта	61,14
						Öğrenci evi	61,12
						Akraba yanı	59,66
Toplam	27231,377	463					

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin etik değerlere yakınlık düzeyleri ile ikametgah durumları arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada elde edilen veriler doğrultusunda, meslek yüksekokulu öğrencilerinin etik değerlere yakınlık düzeyleri cinsiyet, ailenin gelir durumu, ebeveynlerinin eğitim düzeyleri ve ikamet edilen yerle ilişkili olup olmadığı konusunda sorular türetilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ilgili demografik değişkenlerden öğrencilerin cinsiyetleri ve anne eğitim düzeyi hariç etik değerlere yakınlık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Öğrencilerin cinsiyetlerinin etik değerlere yakınlık düzeylerini etkilediği, bu durumun kız öğrenciler lehine olduğu görülmüştür. Söz konusu durumu; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha duyarlı oldukları ve duygusal davrandıkları şeklinde yorumlamak mümkündür. Cohen ve arkadaşları (1998; akt. Özyer ve Azizoğlu, 2010), Daştan vd, (2015), Yıldırım ve Uğuz (2012), Yücenurşen vd. (2017), Güney (2018), Sakarya ve Kara (2010; akt. Uyar, 2015), Alkan (2015)'in çalışmaları incelendiğinde cinsiyet ile etik davranışlar arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. İlgili çalışmaların sonuçları da elde edilen bulgularla benzerlik göstermektedir.

Öğrencilerin etik değerlere yakınlık düzeyleri ile anne eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu da tespit edilmiştir. Yapılan analizlere göre annenin eğitim düzeyi ilköğretim olan öğrencilerin etik değerler algılarının, annenin eğitim düzeyi lise olan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmektedir. Annenin eğitim düzeyinin yükselmesi ile birlikte etik değerlere yakınlıkta bir artış olduğu söylenebilir. Özyer ve Azizoğlu (2010), Alkan (2015) annenin eğitim durumu ile öğrencilerin etik tutumları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu tespit ederek, çalışmada elde edilen bulguyu desteklemektedirler. Bu sonuçların aksine Sakarya ve Kara (2010; akt.Uyar vd., 2015) ise eğitim durumu ile etik tutumlar arasında bir ilişki bulamamışlardır.

Gelir ile etik tutumlar arasındaki ilişkiyi inceleyen Özyer ve Azizoğlu (2010), Sakarya ve Kara (2010; akt. Uyar, 2015), bu iki değişken arasında anlamlı bir ilişki bulamamışlardır. Bu sonuç, çalışmada elde edilen, gelir ile etik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespitini desteklemektedir.

Babanın eğitim düzeyi ile etik tutumlar ve ikamet edilen yer ile etik tutumlar arasında istatistiksel bir anlamlılık bulunamazken, Alkan (2015), aynı bulguları desteklemektedir.

Gelecek açısından bireylerin eğitimlerine devam ederek mesleki açıdan iş dünyasına hazırlanmaları aynı zamanda da toplum içerisinde yer almaları açısından etik değerler önemli görülmelidir. Etik değerlere yakınlık ile toplumsal ve iş yeri ile ilgili sorunlar karşısında doğru davranabilme ve iyiyi tercih edebilme açısından duyarlı bireyler yetiştirilmesi için felsefe, iş etiği gibi derslerin üniversitelerde verilmesi önemsenmesi gereken bir konu olarak düşünülmektedir.

İlgili çalışma sadece bir meslek yüksekokulu öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Fakülte, farklı üniversitelere ve farklı bölümlerde uygulanması ile elde edilecek sonuçları farklılaştırabileceği gibi iş etiği dersi alan öğrencilerle karşılaştırma yapılabilmesi, ya da aynı öğrenci grubuna farklı zamanlarda uygulanması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Alkan, G. İ. (2015). *Muhasebe Eğitiminde Etik: Ön Lisans Öğrencilerinin Etik Algılarına Yönelik Bir Araştırma*, Business and Economics Research Journal, 6(2), 113-125.
- Akatay, A., Yücekaya, P. & Çepni Kısat N. (2016). *Yöneticilerin Etik Liderlik Davranışlarının, Örgütsel Adalet ve Sinizm Üzerine Etkileri: Çanakkale İl Emniyet Müdürlüğü'nde Bir Araştırma*, Yönetim Bilimleri Dergisi, 14(28), 483-509.
- Akıncı Vural, B. & Coşkun, G. (2011). *Kuramsal Sosyal Sorumluluk ve Etik*, Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi, 1, 61-87.
- Aktaş, K. (2014). *Etik-Ahlak İlişkisi ve Etiğin Gelişim Süreci*, Uluslararası Yönetim ve Sosyal Araştırmalar Dergisi 1(2), 22-32.
- Aminu, I. M. & Shariff M. N. M. (2014). *Strategic Orientation, Access to Finance, Business Environment and SMEs Performance in Nigeria: Data Screening and Preliminary Analysis*, European Journal of Business and Management, 6(35), 124-131.
- Arslan, A. (2011). *Felsefeye Giriş*, Ankara: Adres Yayınları, 15. Baskı.
- Arslantaş, C. & Dursun, M. (2008). *Etik Liderlik Davranışının Yöneticiye Duyulan Güven ve Psikolojik Güçlendirme Üzerindeki Etkisinde Etkileşim Adaletinin Dolaylı Rolü*, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), 111-128.
- Bellaby, RW, (2018). *The Ethics of Whistleblowing: Creating a New Limit on Intelligence Activity*, Journal of International Political Theory, 14(1), 60-84.
- Büyükyılmaz, O. & Ay F A. (2017). *Etik Liderliğin Örgütsel Vatandaşlık Davranışına Etkisinde Örgütsel Adaletin Aracılık Rolü*, Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10(1), 209-234.
- Daştan, A., Bellikli, U. & Bayraktar, Y. (2015). *Muhasebe Eğitiminde Etik İnkilem ve Etik Karar Alma Konularına Yönelik KTÜ-İİBF Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 11(1), 75-92.
- Demirci, K. & Eren Gümüştekin, G. (2009). *İşletmecilik Kuram ve Uygulama*, Edt: M. K. Demirci, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2006). *Medya ve Etik: Eleştirel Bir Giriş*, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 23, 1-26.
- Gülmez, C., Kılılı, M. & Öz, B. (2016). *Üniversite Öğrencilerinin Muhasebe Meslek Etiğine Bakış Açılarının İncelenmesi: OKÜ Öğrencileri Örneği*, Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies 2(3), 98-114.
- http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori=veritbn&kelimesec=118065, (07.12.2017).
- Güney, C. (2018). *Muhasebe Meslek Mensubu Adaylarının Mesleki Etik Algısı Üzerine Bir Araştırma: Gazanfer Bilge Meslek Yüksekokulu Örneği*, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 17(65), 295-316. Kaya, İ. (2015). *Etik Değerlere Yatkınlık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 8(41), 968-974.
- Mahmutoğlu, A. (2009). *Etik ve Ahlak: Benzerlikler, Farklılıklar ve İlişkiler*, Türk İdare Dergisi, 225-249.
- Özyer, K.& Azizoğlu, Ö. (2010). *Demografik Değişkenlerin Kişilerin Etik Tutumları Üzerindeki Etkileri*, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(2), 59-84.

- Pelit, E. & Arslantürk, Y. (2011). *Turizm İşletmelerinin İş Etiğine Yönelik Uygulamalarının Çalışma Yeri Tercihindeki Önemi: Turizm Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 16(1), 163-184.
- Tutar, H. (2013). *İşletme&Yönetim Terimleri Ansiklopedik Sözlük*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Uyar, S. Kahveci, A. & Yetkin, N. (2015). *Öğrencilerin Muhasebe Meslek Etiği Algısı: ALTSO Meslek Yüksekokulu Örneği*, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 8 (2), 237-247.
- Yaman, E., Çetinkaya Mermer, E. & Mutlugil, Ş. (2009). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Etik Davranışlara İlişkin Görüşleri: Nitel Bir Araştırma*, Değerler Eğitimi Dergisi, 7 (17), 93-108.
- Yıldırım, M. H. & Uğuz, Ş. (2012). *İş Etiği ve Üniversite Öğrencilerinin Etik Algularını Ölçmeye Yönelik Bir Araştırma*, Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 4(1), 177-187.
- Yücenurşen, M., Duman, H. & Polat, Y. (2017). *Muhasebe Eğitimi Alan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Etik Davranışlarının Tespiti Üzerine Bir Araştırma: Ortaköy MYO Örneği*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi, 20(2), 96-110.